

Уляна ГАЛІВ,

orcid.org/0000-0002-8511-1484

кандидатка філологічних наук, доцентка,
доцентка кафедри української мови

*Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(Дрогобич, Львівська область, Україна) uliana_mishchuk@ukr.net*

Леся ЛЕГКА,

orcid.org/0000-0001-5462-3746

кандидатка філологічних наук,
доцентка кафедри української мови

*Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(Дрогобич, Львівська область, Україна) lesya.lehka@gmail.com*

КОНЦЕПТ ЛЮБОВ У ТВОРЧОСТІ АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО: ЛІНГВІСТИЧНІ ТА САКРАЛЬНІ ВИМІРИ

*У статті розглянуто особливості вербалізації концепту **любов** у творах А. Шептицького. З'ясовано, що концепт **любов** є неодноразовим предметом досліджень із культурології, літературознавства, мовознавства, натомість значно рідше – лінгвістичного релігієзнавства, тож стаття зосереджена на дослідженні саме в цій науковій ділянці. Об'єктом дослідження обрано «Пастирські послання» Митрополита Шептицького як ґрунтовний мовознавчий матеріал із погляду лексики, стилістики і, головним чином, лінгвоконцептології. Методом суцільної вибірки відібрано корпус одиниць дослідження, з'ясовано їх структуру і типологію.*

*Проаналізовано змістове наповнення концепту **любов**. При цьому увага насамперед зосереджена на його польовій структурі, виокремлено ядро і зони ближньої та дальньої периферії. Простежено синтагматичні та парадигматичні зв'язки досліджуваного концепту, зокрема особливості його сполучуваності з іншими одиницями, синонімічні та антонімічні відношення. Встановлено, що у текстах «Пастирських послань» домінують приклади з одновалентною, двовалентною, рідше тривалентною сполучуваністю лексем. При цьому ключовою одиницею виступає не тільки іменник **любов**, а й дієслово **любити**.*

*Звернуто увагу на національно-культурну специфіку концепту. З'ясовано, що засобами вербалізації досліджуваного явища можуть бути лексеми, синтаксеми і окремі тексти. Окрему увагу звернуто на образну складову концепту **любов**, репрезентовану метафорами, порівняннями, синтаксемами і окремими контекстами як взірцями високого конфесійного стилю у дискурсі автора. Твори Андрея Шептицького належать не лише до продукту глибокого інтелекту, вони витворені емоційно-почуттєвим, духовним середовищем.*

*Мета статті – дослідити особливості вербалізації концепту **любов** у релігійному дискурсі А. Шептицького, твори якого належать не лише до продукту глибокого інтелекту, а й витворені емоційно-почуттєвим, духовним середовищем.*

***Ключові слова:** концепт, релігійний дискурс, національно-мовна картина світу, парадигматичні та синтагматичні зв'язки.*

Ulyana HALIV,

orcid.org/0000-0002-8511-1484

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Ukrainian language Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Lviv region, Ukraine) uliana_mishchuk@ukr.net*

Lesya LEHKA,

orcid.org/0000-0001-5462-3746

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor
at the Ukrainian language Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
(Drohobych, Lviv region, Ukraine) lesya.lehka@gmail.com*

THE CONCEPT OF LOVE IN ANDREY SHEPTYTSKY'S WORKS: LINGUISTIC AND SACRAL DIMENSIONS

The peculiarities of the verbalization of the concept of love in A. Sheptytsky's works are examined in this article. It has been found that the concept of love is a linguistic studies of religion, so the article focuses on research in this

scientific area. Metropolitan Sheptytsky's Pastoral Epistles was chosen as the linguistic material from the point of view of vocabulary, stylistics and mainly linguo-conceptology.

The corpus of research units was selected by the method of continuous selection and their structure and typology were clarified.

The content of the concept of love is analyzed. At the same time attention is primarily focused on its linear structure, the core and tones of the near and far periphery are distinguished. The syntagmatic and paradigmatic connections of the researched concept are traced in particular the peculiarities of its compatibility with other units, synonymous and antonymous relations. It has been established that the texts of Pastoral Epistles are dominated by monovalent and bivalent examples, less often by long-term lexeme conjugation.

With this key unit, not only conjugation the noun love appears, but also the verb to love. Attention is paid to the national and cultural specificity of the concept. It was found out that lexemes, syntaxes and individual texts can be used as the means of verbalization of the studied phenomenon.

Particular attention is paid to the figurative component of the concept of love represented by metaphors, similes, syntaxes and separate contexts as an exemplar of a high confessional style in the author's discourse.

The purpose of the article is to investigate the peculiarities of the verbalization of the concept of love in A. Sheptytsky's religious discourse.

Key words: concept, religious discourse, national-linguistic picture of the world, paradigmatic and syntagmatic connections.

Постановка проблеми. Сучасна лінгвоукраїністика дедалі більше зосереджена на питаннях взаємодії мови і мислення, мови і культури. У цьому суголосі важливою є проблема концептуалізації мовної дійсності, що знаходить вияв насамперед у художньому та релігійному дискурсах.

Зрозуміти системні закономірності авторської мови, як і, зрештою, мови в цілому, допомагає концепт – ментальне утворення, що містить у собі людський досвід і знання про світ. Одним із них є концепт *любов*, що відображає вічні духовні цінності, присутні у національно-мовній картині світу кожного народу.

Любов – один із найважливіших концептів будь-якої культури. Він був предметом філософських студій на межі XIX–XX ст., а в XX–XXI ст. довкола нього продовжують наукові пошуки культурологи, літературознавці, лінгвісти, релігієзнавці.

Словник української мови подає три значення слова «любов»: 1. Почуття глибокої сердечної прихильності до особи іншої статі; кохання. 2. Почуття глибокої сердечної прив'язаності до кого-, чого-небудь. 3. Інтерес до чого-небудь (Словник української мови, 2017: 324). У релігійній картині світу це поняття трактують дещо по-іншому. Поряд із вірою і надією *любов* – форма «духовного осягнення світу, яка забезпечує світоперетворювальну здатність світогляду й презентації його духовно-практичної природи (Залужна, 2010: 22).

Глибоким релігійним змістом і концептуальним мисленням проникнута творчість Митрополита Андрея Шептицького, де чільне місце посідають концепти на позначення різних чеснот, найважливішою серед яких є *любов*.

Аналіз останніх досліджень. В українській лінгвістиці концепт *любов* є об'єктом досліджень

таких мовознавців, як В. Кононенко, В. Жайворонок, Н. Грозан, О. Черненко, С. Форманова, О. Форманова та ін. У релігійному дискурсі цей концепт вивчали І. Вишпольська, А. Скробот, О. Потапенко.

Для прикладу, В. Кононенко концепт *любов* розглянув як абстрактно-емоційний поруч із концептами *воля, слава, мрія, добро, зло, гріх, спокута* та ін. Як стверджує мовознавець, на розуміння цього концепту накладаються філософські, релігійні та інші позамовні чинники. Завдяки цьому формуються конотативні відтінки, нові асоціації тощо (Кононенко, 2004).

О. Черненко категорію *любов/кохання* висвітлила у складі мовної картини світу Віктора Бойка, зокрема визначила поетичні контексти, у яких репрезентований згаданий концепт, розмежувала сфери кохання й любові (Черненко, 2021).

О. Форманова та С. Форманова проаналізували концепт *любов* у світлі лінгвокультурології, звернувши увагу на понятійний, образний та ціннісний компонент цієї багатомірної категорії (Форманова, 2011).

Семантику любові у текстах Нового Заповіту у проекції на етносвідомість простежила І. Вишпольська (Вишпольська, 2020). А. Скробот зосередила увагу на засобах репрезентації концепту *любов* в іспаномовній Біблії (Скробот, 2016).

Крізь призму лінгвокультурології, езотерики, християнської моралі концепт *любов* дослідив О. Потапенко. Автор у своїй монографії здійснив ґрунтовний аналіз концепту *любов* на основі праць мислителів Давньої Греції, а також сучасних лінгвістів – Ю. Степанова, О. Балашової, М. Вільмса, С. Воркачова та ін. Любов – вищу духовну цінність – дослідник трактує як «ідеал, заради якого варто жити і не шкода померти», осмислює

проблему досконалої і недосконалої любові (Потапенко, 2014).

Попри окремі наукові пошуки концепт любові у контексті лінгвістичного релігієзнавства на сьогодні все ж є малодослідженим. У творчості А. Шептицького згаданий концепт на сьогодні залишається поза увагою мовознавців, що й становить актуальність дослідження.

Мета статті – дослідити особливості вербалізації концепту *любов* у релігійному дискурсі А. Шептицького.

Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: виявити текстотвірні засоби вираження концепту *любов*, простежити його суть з погляду синтагматики та парадигматики, асоціативних полів; виявити художні функції виокремленого концепту.

Виклад основного матеріалу. Творча спадщина Андрея Шептицького загалом налічує 250 творів, які увійшли до чотирьох томів «Пастирських послань» (1899–1944 рр.). «Пастирські послання» – не тільки довершений вірець авторського епістолярію, а й ґрунтовний мовознавчий матеріал із погляду лексики, стилістики і, головним чином, лінгвоконцептології.

Наскрізним концептом, який пронизує весь релігійний дискурс Митрополита Андрея, є *любов*. У «Пастирських посланнях» вона постає як універсальна категорія, найвища із усіх чеснот, альфа і омега людського буття.

Любов – основний моральний принцип, моральна заповідь Нового Заповіту, що має надприродний характер. Часто вона суперечить звичайній логіці (скажімо, любити ворогів і прощати їм), вимагає віри у небачене і нечуване, а отже, є богонатхненною: «Любов – це нова заповідь Христа, це проповідь Євангелія» (Шептицький, 2009: 959); «Дітоньки, любіться – так, як Христос Вас любить!» (Шептицький, 2007: 129).

Проводячи тонку межу між світською і християнською любов'ю, А. Шептицький першу із них називає звершеною (дочасною, земною, неповною), другу – незвершеною (повною, вічною): «А що ніяке сотворіння не може мати безконечної любові, бо кожна сила сотворіння мусить бути скінчена, обмежена, то й любов ніякого сотворіння не може бути в тому значінні звершеною. Тільки сама любов, якою Бог себе любить, є любов'ю звершеною» (Шептицький, 2009: 955).

Світська любов у розумінні А. Шептицького – це насамперед любов до Батьківщини, відчуття громадянського обов'язку перед нею. З особливою ревністю і вірою Митрополит звертається до української молоді: «Бачу у вас гарячу любов

до Батьківщини – України; любов, що йде аж до пожертви, а не раз до цілковитої жертви зі себе, зі свого добра, зі своєї будучини і зі щастя власного, а навіть зі щастя і добра Ваших батьків» (Шептицький, 2009: 98).

Окрім цього, світська любов – це емоційний, психічний стан людини, закорінений у тимчасових утіхах, яким автор послань протиставляє вічні цінності: «Христос не осуджує любові дочасної, земської, навіть тілесної, але безумовно вимагає, щоби любов Божя, любов духовна була вищою і сильнішою» (Шептицький, 2009: 174).

Світська любов, на переконання автора, позбавлена духовності, а отже, не є справжньою: «Це значить: любов людей чи вдячність до них, яка не є християнською чеснотою, яка не впливає з надприродного духовного життя, не є правдивою ані радістю, ані вдячністю, ані любов'ю» (Шептицький, 2009: 265).

Митрополит розмірковує про три ступені Божої любові, серед яких виділяє початок, середину й кінець. Початком є відречення від гріха, серединою – поступ у любові, а кінцем – єднання з Богом. Божя любов проявляє себе у двох іпостасях: у любові Бога (як найвищої цілі) і любові ближнього: «Христос називає заповідь любові першою заповіддю та протиставляє її другій заповіді, заповіді любові ближнього» (Шептицький, 2009: 953); «Любов тим освячує душу, що надає їй волі напрямо до Бога як до найвищої цілі» (Шептицький, 2009: 952).

Роздумуючи про Божу любов, Андрей Шептицький надає перевагу любові дієвій. Тому наводить слова Св. Йоана: «Дітоньки, не любіть словом ані язиком, а ділом і правдою, і по цьому пізнаємо, що ми з правди» (Шептицький, 2009: 957).

Аналізуючи змістове наповнення концепту *любов*, ми насамперед зосередилися на його польовій структурі, виокремивши ядро і зони ближньої та дальньої периферії (Веремчук, 2017).

Одноименна архілексема *любов* – ядро концепту – у «Пастирських посланнях» А. Шептицького пояснює назву поля: «Без любові усе в житті є мертво» (II: 953); «Со страхом Божим, со вірою і любов'ю приступіте» (Шептицький, 2009: 913).

Семантику лексеми *любов*, що містить сему «досконалість», яскраво увиразнюють художні означення: якнайтепліша, найповніша: «Стараймося в ці дні якнайчастіше приступити до Святого Причастя, якнайбільше часу віддати поклонінню Ісусові Христові, укритому під видами у Найсвятійшій Євхаристії, та якнайтепліший і найповніший любові, молитві до Ісуса Христа Спасителя» (Шептицький, 2009: 351).

Ближню периферію формує синтаксична сполучуваність ключового слова з іншими мовними одиницями: **любов – святість, добро, благодать, Божий дар, життя**: «Вона є безконечно цінним Божим даром, що підносить, освячує чи просвічує всі чесноти душі та надає їм неначе життя» (Шептицький, 2009: 952); «Благодать Ісуса Христа най буде з Вами» (Шептицький, 2009: 101).

Асоціативний ряд **любов – добро** у «Пастирських посланнях» експліковано цілим мінідискусом:

«Хліб, котрий споживаю, є добродійством і того пекаря, що пік, і тих рільників, що працювали над зерном, і того мельника, що зі зерна муку робив. Якщо вони були правдивими християнами, то свою службу, свою працю виконували по думці любви ближнього. Вони у свою працю вкладали любов ближнього» (Шептицький, 2009: 286)

До зони дальньої периферії відносимо такі асоціати: **любов – терпіння, синівський страх, молитва, Божа мудрість, світло**: «У молитві душа очищується з гріха, кормиться любов'ю, скріпляється у вірі, утверджується в надії ... З молитви виходять як живі іскорки бажання неба, яке видає душа, запалена огнем Божої любові» (Шептицький, 2009: 822); «В тім уже є неначе передблиск Божої любові чи синівського страху до Бога» (Шептицький, 2009: 893); «Може, це і трудна чеснота – радуватися у терпіннях, але вже багато значить – розуміти, що хрест – це Божа ласка, розуміти, що Бог із любові до нас дає нам терпіння і що ті терпіння можуть принести і нам, і нашим ближнім великі добра» (Шептицький, 2009: 131); «Так-то терпіти – це значить Богові виявляти найбільшу любов...!» (Шептицький, 2009: 131).

Більш повно з'ясувати змістове наповнення концепту **любов** допомагає його контекстуальне оточення, особливості сполучуваності з іншими одиницями. Перебуваючи у синтагматичному (лінійному) зв'язку, слова поєднуються не будь-як, а лише з відповідними лексемами (Кочерган, 2003).

У текстах «Пастирських послань» домінують приклади з одновалентною та двовалентною сполучуваністю лексем. При цьому тут ключовою одиницею виступає не тільки іменник **любов**, а й дієслово **любити**.

Так, до одновалентних структур належать словосполучення «любов Бога» (Шептицький, 2009: 170), «любов Ближнього» (Шептицький, 2009: 170), «любов духовна» (Шептицький, 2009: 174), «найбільша любов» (Шептицький,

2009: 131), «гаряча любов» (Шептицький, 2009: 98), «краса любові» (Шептицький, 2009: 952), «початок любові» (Шептицький, 2009: 897), «служба любові» (Шептицький, 2009: 101), «братство любові» (Шептицький, 2007: 137), «жаль з любові» (Шептицький, 2007: 136); «люби Бога» (Шептицький, 2009: 136), «любить батька і матір» (Шептицький, 2009: 174) та ін. Окремої уваги заслуговує поєднання лексем «любов жертволюбива, солодка, згідлива» (Шептицький, 2007: 133), вибудоване автором на основі біблійного прецедентного тексту із «Послання до коринтян». Порівняймо: «Любов...не завидує й не чваниться;...не є користлюбна, не задумує зла, не тішиться неправдою, а тішиться правдою. Все зносить (і) всему вірить;...все любить й не підозріває;...всього надіється (і) все перетерпить» (Шептицький, 2007: 133).

Серед лексем із двовалентною сполучуваністю віднаходимо такі: «хвилина вляння любові» (Шептицький, 2009: 952); «любов ближнього для Бога» (Шептицький, 2007: 134), «найясніше світло любові» (Шептицький, 2007: 130); «велич Божої любові» (Шептицький, 2007: 114) та ін.

Тривалентна сполучуваність простежується не так часто, проте надає текстові особливої стилістичної ваги: «три ступні дороги любові» (Шептицький, 2009: 952); «почування любові вроджене людині» (Шептицький, 2007: 124) та ін.

Концептуальний аналіз релігійного дискурсу А. Шептицького не дозволяє оминати увагою парадигматичні відношення, які, на противагу синтагматичним, передбачають «відношення вибору, асоціації, що ґрунтуються на подібності й відмінності позначувальних і позначуваних одиниць мови» (Кочерган, 2003). Тут мова йде насамперед про синонімію, антонімію, гіпонімію тощо.

Синонімічні відношення в досліджуваних творах яскраво виражені і простежуються у вигляді асоціативних зв'язків. Так, позитивно-оцінними асоціатами до слова **любов** є *життя, світло, щастя, покликання, добро, благодать* та ін.: «Божа любов нехай горить у твоєму серці так, як найбільше та найяскравіше світло... Але при цьому світлі нехай світяться у Твоїй душі ще й усякі інші світла любові ближнього» (Шептицький, 2007: 130); «А я так міркую, що де-як-де, а там знайдеться трохи щастя, де знайдеться трохи щирої любові» (Шептицький, 2007: 376); «А другим щастям для чоловіка – то любов ближнього» (Шептицький, 2007: 376); «Любов'ю виповняємо закон Христа та ходимо достойно покликання, яким ми покликані» (Шептицький, 2007: 959); «Спільне добро чинить із людей одне тіло, а якраз

те спільне добро є основою всякої любові» (Шептицький, 2007: 124).

Абсолютним синонімом до лексеми *любов* виступає слово *Бог*: «*Бог є любов'ю, а хто перебуває в любові, в Бозі перебуває і Бог у ньому*» (Шептицький, 2009: 952).

Окремої уваги заслуговують антонімічні відношення, на основі яких побудовані кореляційні пари лексем: **любов – ненависть, любов – гнів, любов – самолюбство (самолюбов), смерть** та ін. Наприклад: «*Більше, ніж ворожнеча й людська кривда, шкодить душі ненависть*» (Шептицький, 2009: 336); «*По проклонях пізнається дітей знів Божого – грішників. По любові до ближніх пізнається учеників Ісуса Христа*» (Шептицький, 2009: 291); «*І ця загальнолюдська любов не була б рідкістю поміж людьми, коли б не ділила їх від себе перебільшена і зле зрозуміла самолюбов себе самого; коли б люди не вважали часто своїм добром того, що противиться добру інших людей*» (Шептицький, 2007: 125); «*Без любові усе в душі є мертве...*» (Шептицький, 2009: 953); «*Хто не любить, перебуває в смерті*» (Шептицький, 2009: 952).

Твори Андрея Шептицького належать не лише до продукту глибокого інтелекту, вони витворені емоційно-почуттєвим, духовним середовищем. Це дозволяє будь-який концепт пов'язувати із психокогнітивною схемою «відчуття – асоціація – уявлення – образ» (Приходько, 2003, 57). Тому вважаємо за доцільне розглянути питання когнітивної поетики. Зокрема, зосередимо увагу на метафорах, порівняннях, синтаксемах і окремих контекстах як взірцях високого конфесійного стилю у дискурсі автора.

Отже, концепт *любов* у «Пастирських посланнях» А. Шептицького репрезентують генитивні метафори на взірці «*перстень Господньої любові*», «*цариця чеснот*» та ін.: «*Отець милосердний прийме вас, як прийняв блудного сина, благодаттю Своєю він вийде напроти вас, обійме, піднесе й верне світлу одіж Своєї ласки і на руки дасть перстень Своєї любові...*» (Шептицький, 2009: 269); «*Коли шукаємо в Святому Письмі похвали Божої любові, знаходимо таку безліч прерізних порівнянь, які до любові відносяться, хоч*

часом і не згадують слова «любов», що не знати, що вибрати, щоб достойно звеличити красу тієї цариці чеснот» (Шептицький, 2009: 959).

Одиниці вищого мовного рівня – синтаксеми – також передають глибину і водночас лаконізм думки. Прості повні і неповні речення часто виступають місткими заголовками чи підзаголовками до авторських текстів. Так, наприклад, розділ «Любов», розміщений у II томі «Пастирських послань», складається з низки підрозділів, ключовою лексемою яких є **любов**. Назвемо декілька з них: «*Хвилина вляння любові*»; «*Любов – це найвищий і перший закон*»; «*Завершення любові в туземному житті*»; «*Три ступні дороги любові*»; «*Любов Бога в діланні*»; «*Любов Божя – це зібрання заповідей*»; «*Вартість і краса любові*»; «*Мир – це наслідок любові*» (Шептицький, 2009: 952).

Глибоку образність і небуденну метафоричність концепту *любов* прочитуємо в авторських дискурсах, які можна сприймати як окремі тексти і водночас як розлогі порівняння:

«Вона ж краща від сонця й світліша від усіх небесних зір... Вона ж є тим огнем, що його кинути на землю – мета Христового приходу. Вона є тим золотом найвищої проби і тою білою одіжжю, що її радить набути Боже Слово. Вона є царською славою цариці, що прикрашена золотими прикрасами. Щасливий, хто її найде; її набуття є цінніше від торгівлі дорогоцінним золотом і найчистішим сріблом» (Шептицький, 2009: 960).

Висновки. Як бачимо, кожне вербальне втілення концепту *любов*, кожна сполучуваність лексем, у яких він знаходить втілення, містить лінгвальний і сакральний виміри. Перший із них репрезентує багатство мовних засобів, невичерпні стилістичні можливості, другий тлумачить досліджуване явище як категорію духовну, надприродну, даровану людині Творцем, чесноту, що увінчує лише вибраних.

Усі проаналізовані у цій статті послання автора позначені позитивною енергетикою, відкритістю на співрозмовника і розгортають широке поле для наступного вивчення актуальних мовознавчих питань у контексті конфесійного стилю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Веремчук Е. О. Лексико-семантичне поле space / космос в англійській мові: лінгвокогнітивний та лінгвосинергетичний аспекти : дис. ... канд. філол. наук. Запоріжжя, 2017. 253 с.
2. Вишпольська І. С. Семантика любові у канонічному тексті Нового Завіту. *Вчені записки Таврійського нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соц. комунікації*. 2020. Т. 31 (70), № 1, ч. 1. С. 188–193.
3. Жайворонок В. Українська етнолінгвістика : нарис. К. : Довіра, 2007. 262 с.
4. Залужна А. Є. Світоглядно-антропологічні тенденції духовно-моральних пошуків у вітчизняній філософії другої половини ХХ ст. *Наука. Релігія. Суспільство*. 2010. № 1. С. 19–29.

5. Кононенко В.І. Концепти українського дискурсу. Київ-Івано-Франківськ : Плай, 2004. 247 с.
6. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2003. 464 с.
7. Огірко О.В. Християнська етика для всіх : словник християнсько-етичних термінів. Львів : ЛНУВМБТ ім. С.З. Гжицького, 2009. 272 с.
8. Потапенко О. І. Лінгвокультурологія. Концепт любов. Київ, 2014. URL: <http://ephshair.phdpu.edu.ua:8081/xmlui/handle/8989898989/946>.
9. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с.
10. Скробот А. І. Концепт *любов* в іспаномовній біблії: лінгвокультурологічний аспект. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2016. С. 300–303.
11. Словник української мови у 20 т. Том 8. Л-Мішурний. Київ : Наук. думка, 2017. 994 с.
12. Форманова С.В., Форманова О.С. Концепти «любов» та «коханья» в українській лінгвоментальності. *Південь України : етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри* : зб. наук. пр. Одеса, 2011. С. 212–218.
13. Черненко О. І. Концептополе ДУХОВНІ ЦІННОСТІ в ідіостилі Віктора Бойка : дис. ... д-ра філос. наук : 035 Філологія. Харків, 2021. 271 с.
14. Шептицький А. Пастирські послання 1899–1914 рр., т. 1. Львів : «АРТОС», 2007. 1014 с.
15. Шептицький А. Пастирські послання 1918–1939 рр., т. 2. Львів : «АРТОС», 2009. 1248 с.

REFERENCES

1. Veremchuk E. O. Leksyko-semantyczne pole spase / kosmos v anhliskii movi: lnhvokohnityvnyi talnhvosynerhetychnyi aspekty [The lexical-semantic field spase / cosmos in the English language: linguocognitive and linguosynergistic aspects]. *Dysertatsiia na zdobuttia naukovoho stupenia k.filol. nauk* [Doctor's thesis]. Zaporizhzhia, 2017. 253 p. [in Ukrainian].
2. Vyshpolska I. S. Semantyka liubovi u kanonichnomu teksti Novoho Zavitu [The semantics of love in the canonical text of the New Testament]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho nats. un-tu im.V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Sots. Komunikatsii* [Scientific notes of the Tavri National University. University named after V. I. Vernadskyi. Series: Philology. Social communications]. 2020. Vol. 31 (70), Nr 1, ch. 1. pp. 188–193 [in Ukrainian].
3. Zhaivoronok V. Ukrainska etnolinhvistyka: narysy [Ukrainian ethnolinguistics: essays]. Kyiv: Dovira, 2007. 262 p. [in Ukrainian].
4. Zaluzhna A. Ye. Svitohliadno-antropolohichni tendentsii dukhovno-moralnykh poshukiv u vitchyzniani filosofii druhoi polovyny XX st. [Worldview and anthropological trends of spiritual and moral searches in domestic philosophy of the second half of the XXth century]. *Nauka. Relihiia. Suspilstvo* [Science. Religion. Society]. 2010. Nr. 1. Pp. 19–29 [in Ukrainian].
5. Kononenko V.I. Kontsepty ukrainskoho dyskursu [Concepts of Ukrainian discourse]. Kyiv–Ivano-Frankivsk : Plai, 2004. 247 p. [in Ukrainian].
6. Kocherhan M. P. Zahalne movoznavstvo: Pidruchnyk [General Linguistics: Textbook]. Kyiv : Vydavnychi tsestr "Akademiia", 2003. 464 p. [in Ukrainian].
7. Ohirko O. V. Khrystyianska etyka dlia vsikh: Slovnyk khrystyiansko-etychnykh terminiv [Christian Ethics for All: A Dictionary of Christian-Ethical Terms]. Lviv : LNUVMBT im. S.Z. Gzhytskoho, 2009. 272 p. [in Ukrainian].
8. Potapenko O. I. Lnhvokulturolohiiia. Kontsept liubov [Linguistic culture. The concept of love]. Kyiv, 2014. URL: <http://ephshair.phdpu.edu.ua:8081/xmlui/handle/8989898989/946> [in Ukrainian].
9. Prykhodko A. M. Kontsepty i kontseptosystemy v kohnityvno-dyskursyvni paradyhmi lnhvistyky [Concepts and concept systems in the cognitive-discursive paradigm of linguistics]. Zaporizhzhia : Premier, 2008. 332 p. [in Ukrainian].
10. Skrobot A. I. Kontsept liubov v ispanomovni biblii: lnhvokulturolohichni aspekt [The concept of love in the Spanish-language Bible: the linguistic and cultural aspect.]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia"* [Scientific notes of the National University "Ostroh Academy"]. 2016. Pp. 300–303. [in Ukrainian].
11. Slovnyk ukrainskoi movy u 20 t. Tom 8. L-Mishurnyi [Dictionary of the Ukrainian language in 20 volumes. Volume 8. L-Mishurnyi]. Kyiv: Nauk. Dumka, 2017. 994 p. [in Ukrainian].
12. Formanova S. V., Formanova O. S. Kontsepty "liubov" ta "kokhannia" v ukrainskii lnhvomentalnosti [Concepts of "love" and "kokhannia" in Ukrainian linguistic mentality]. *Southern Ukraine: ethno-historical, linguistic, cultural and religious dimensions: coll. of science works*. Odesa, 2011. P. 212–218 [in Ukrainian].
13. Chernenko O. I. Kontseptopole DUKhOVNI TsINNOSTI v idiiostyli Viktora Boika [Concept of SPIRITUAL VALUES in the Viktor Boyko's idiostyle]. Doctor's thesis. Kharkiv, 2021. 271 p. [in Ukrainian].
14. Sheptytskyi A. Pastyrski poslannia 1899–1914 rr. [Pastoral messages 1899–1914]. Vol. 1. Lviv : "ARTOS", 2007. 1014 p. [in Ukrainian].
15. Sheptytskyi A. Pastyrski poslannia 1918–1939 rr. [Pastoral messages 1918–1939]. Vol. 2. Lviv : "ARTOS", 2009. 1248 p. [in Ukrainian].